

[Steen Folke]

te til undervisningen og mulighed for frihed til uddannelse.

LOs forslag om betalt uddannelsesfrihed, som U 90 bygger videre på, tager sigte på alle typer af undervisning, herunder også arbejdsmarkedets relaterede uddannelse, efteruddannelse, specialarbejderuddannelse m. m. Disse uddannelser har faktisk også i dag en fortrinsstilling i form af dagpenge til deltagerne.

Afgørende for, om der ligger nogle muligheder for, at arbejderne kan få en uddannelse, der dækker deres behov, vil være, hvem der fordeler adgangen til uddannelse, og hvordan uddannelsesstiden finansieres. Her vil jeg godt fremhæve bryggeriarbejdernes krav ved sidste overenskomst. På to afgørende punkter er disse krav forskellige fra dem, LO stiller op.

For det første ønsker man, at ordningen skal bruges til en arbejderstyret uddannelse. Undervisningen skal være styret af deltagerne selv og organiseres gennem fagforeninger og klubber. For det andet vil man have dækning for uddannelsesfriheden gennem overenskomsten. Derved undgår man, at staten kommer ind med kontrolforanstaltninger og krav om, at undervisningen skal være offentlig m. m.

Jeg har ikke tid til at kommentere de øvrige enkeltområder inden for uddannelsessystemet. For 2 måneder siden havde folketinget på VS' foranledning en debat om folkeskolen, hvor jeg fremlagde vore principielle synspunkter vedrørende grundskolen og de problemer, der rejser sig her. Jeg skal henvise hertil og nøjes med at sige, at til trods for U 90's understregning af lighedsmålet vil skolen også efter U 90 fungere som en sorterings-skole, bl. a. i kraft af tilvalgsordninger og opretholdelse af karakterer og prøver. I øvrigt lægges der op til en forlængelse af den nuværende statslige politik over for de højere uddannelser med nedskæringer og adgangs-begrænsning.

CURs flertal mener, at undervisningen i skolen skal være præget af en positiv holdning til det bestående samfund. Det er formuleret på forskellig vis forskellige steder i U 90, f. eks. på side 232: »Skolen må tage klar stilling for de bærende retsprincipper i vort samfund.« Til disse bærende retsprincipper hører f. eks. beskyttelsen af den private ejendomsret til produktionsmidlerne, en

ret, som socialister naturligvis må vende sig imod. Jeg kunne også nævne det, der står på side 122, at skolen skal »søge at give en positiv holdning til de grundlæggende principper i vor form for folkestyre«.

Der skal med andre ord være tale om en positiv holdning til hele det borgerligt demokratiske, det kapitalistiske, samfund, som vi lever i. Det er selvfølgelig uacceptabelt ud fra mine synspunkter. Jeg mener ikke, at sådanne bestemmelser hører hjemme i uddannelsesplanlægningen. Det ville faktisk være temmelig fatalt, hvis den slags virkelig skulle blive knæsat.

Eller lad mig tage et citat fra side 125. Der står: »Selvstændighed består ikke i at forholde sig kritisk eller skeptisk over for alt og forudsætter ikke, at enkeltindividet selv skal tage stilling til ethvert spørgsmål, der beror på en konflikt mellem værdiopfattelser. Selvstændighed betyder derimod, at man på det givne værdigrundlag kan afgøre, hvad man skal gøre i en given situation.«

Det er rent ud sagt fandens til selvstændighed, man stiller op her. Her siger man helt udtrykkeligt, at det, der kan blive tale om, det, man kan tolerere, er, at man på det givne værdigrundlag kan afgøre, hvad man skal gøre i en given situation. Man skal med andre ord ukritisk acceptere det gængse værdigrundlag, og så må man have lov til inden for rammerne heraf at udøve sin selvstændighed.

Jeg mener helt klart, at formuleringer som dem, jeg har citeret her – også den sidste – lægger op til en styring, en ideologisk styring, som leder i retning af, selv om det i sig selv kun er et lille skridt, en mere totalitær stat. Jeg synes, det er meget beklageligt, at U 90 rundt omkring indeholder formuleringer af denne type, som helt entydigt viser, at den planlægning, man lægger op til, skal være en planlægning på magthavernes præmisser, og det gælder også med hensyn til ideologisk påvirkning.

Jeg går ud fra, at min tale her har været en skuffelse for fremskridtspartiets ordfører, hvis han da har hørt den, ellers kan han måske læse den bagefter. I hvert fald har han næppe kunnet finde støtte for sin påstand om, at det yderste venstre er undervisningsministerens medløbere. Til gengæld kan jeg glæde hr. Halvgaard med, at jeg er enig med ham, ganske vist kun på et enkelt punkt,